

The English version of this Decision immediately follows

המרכז הבינתחומי הרצליה

כ"ח בתשרי תשפ"ב
4 באוקטובר 2021

תיק משמעת מס' 08/2021
בעניין הסטודנטים **פלוני ואלמוני**, (להלן: הסטודנטים)

החלטה

1. תיק דנן עניינו בשני סטודנטים (להלן: "**פלוני**" ו- "**אלמוני**") במרכז הבינתחומי הרצליה (להלן: "**המרכז הבינתחומי**") כנגדם הוגשה קובלנה בה הואשמו בהונאה בבחינה על פי סעיף 2(3) ו/או הפרה של הוראות המתייחסות לבחינה על פי סעיף 2(6) לתקנון המשמעת של המרכז הבינתחומי (להלן: "**תקנון המשמעת**").
2. בקורס דנן התקיימה הבחינה באופן מקוון וזאת בשל האילוצים שנכפו עקב התפרצות נגיף הקורונה. במהלך בדיקת הבחינות הבחין המרצה בקורס (להלן: "**המרצה**") כי ישנן שתי בחינות הזהות באופן מחשיד. בחינה אחת של פלוני ובחינה נוספת של אלמוני.
3. במסגרת בירור המחלוקת נשוא תיק דנן התקיימו שני דיונים בתאריכים הבאים: ביום 06.04.2021 (להלן: "**הדיון הראשון**") וביום 03.05.2021 (להלן: "**הדיון השני**").
4. בדיונים נכחו: הקובלת אורלי שקד; באת כוח הקובלת עו"ד שרון ציונוב; פלוני ובא כוחו; אלמוני ובא כוחו; רכזת ועדת המשמעת ורושמת הפרוטוקול אורית לייזר; המרצה בקורס והח"מ. כמו כן, בדיון השני נכחו שני עדים מטעם הסטודנטים: הראשון, מתרגל באוניברסיטה אשר תרגל את הסטודנטים בקורס אקדמי אחר (להלן: "**המתרגל**") והשני, מורה פרטי, חיצוני, אשר סייע לסטודנטים להתכונן לבחינה נשוא תיק דנן (להלן: "**המורה הפרטי**"). שני הדיונים התקיימו בהיוועדות חזותית בהסכמת כל הגורמים הרלוונטיים.
5. בגמר הדיונים התבקשו הצדדים להגיש סיכומים; תחילה באת כוחה של הקובלת ולאחריה, באי כוח הסטודנטים.

להלן עיקרי טענות הצדדים בקיצור ובשינוי לשון מעט

6. גרסת המרצה: בדיונים שהתקיימו התייחס המרצה לדמיון הרב בין תשובות הסטודנטים ובפרט ביחס לשאלות 2-3, בהן החשד להעתקה היה בולט וחריג לטעמו, באלו האופנים: הסטודנטים עשו שימוש באותם סימנים שונים וייחודיים, אף ביחס למבנים אחרים שבדק באותה הכיתה; הסטודנטים בחרו את אותו הפתרון כאשר דרך הוכחת הפתרון אינה מתבקשת וחריגה בפני עצמה; השניים עשו את אותה טעות אלגברית ובאותו המיקום בדיוק.
7. מניסיונו הרב בהוראה ובבדיקת מבחנים, ומהיכרותו היסודית את חומר הלימוד, הסיק המרצה כי הדמיון שהתגלה בתשובות 2 ו-3 הנו חריג ונדיר. עוד טען, כי ככל שהיו שינויים בתשובות הסטודנטים, הם היו שינויים מינוריים בלבד ונועדו אך להסוות את פעולת ההעתקה. להבנתו, הסבירות ששני סטודנטים יכתבו באופן עצמאי את אותה התשובה, עם אותן טעויות אלגבריות ובאותו המיקום בתשובה, תוך שימוש בסימונים ייחודיים והסברים מקוריים השמורים אך להם, היא נמוכה ביותר עד כמעט בלתי אפשרית.

8. משמע, הדמיון בין שתי העבודות הינו תולדה של הונאה, כך המרצה. לדידו, השניים ביצעו הונאה בבחינה, למצער בשאלות 2 ו-3.

גרסת הסטודנטים:

9. במהלך שני הדיונים, כמו גם בסיכומים שהגישו, התייחסו באי כוח הסטודנטים לחשדות שהועלו כנגד הסטודנטים. בטרם שטחו את טענותיהם, הקדימו והטעימו כי מדובר בשני סטודנטים מובילים ומצטיינים אקדמית, כאשר אחד מהם (פלוני) אף זכה למלגת הצטיינות עבור הישגיו בלימודים. יתרה מכך, השניים חברים קרובים מאוד ("**חברי נפש הן בלימודים והן בפנאי**") בלשון באי כוחם; עמוד 1 בסיכומים) ולאורך כל התואר למדו ביחד לכל המבחנים.

10. לגופו של עניין, השניים אינם מכחישים כי קיים דמיון מסוים בין תשובותיהם 2-3. יחד עם זאת, לטענתם, אין להסיק כי הדמיון בתשובות מקורו בהכרח בהעתקה. לדבריהם, הדמיון הוא תולדה של לימוד משותף לבחינה. ולהלן בתמצית הסברם כהאי לישנא:

"...כאשר חברים טובים לומדים אצל אותו מורה פרטי **אין זה מן הנמנע ואולי אפילו אך הגיוני כי השניים יחשבו, יפתרו ויסמנו באותה צורה דומה ואף דומה מאוד.**" (ההדגשה במקור. עמוד 2 לסיכומים).

11. אם כן; טוענים השניים כי הדמיון בתשובות הוא פועל יוצא של לימוד משותף, אינטנסיבי וממושך לאורך כל התואר. וביתר דיוק, השניים סיגלו לעצמם "**דמיון בצורת החשיבה**" כלשון באי כוחם (עמוד 2 לסיכומים), הבא לידי ביטוי, בין היתר, בפתרון תשובות דומות בעבודות ובמבחנים.

12. לחיזוק וביסוס טענתם בדבר הטענה כי פיתחו "**דמיון בצורת החשיבה**", הציגו באי כוח הסטודנטים עבודות ומבחנים קודמים של השניים (שנערכו בכיתות נפרדות ולא באמצעות תוכנת "זום") בהם ניכר, לטענתם, דמיון בפתרון בתשובותיהם. לדבריהם, הצגת "**דוגמות ברורות בהם דרך החשיבה דומה מאוד אך הסימנים שונים באופן שיכול להשתמע כלא מקרי**" (ההדגשה במקור. עמוד 2 לסיכומים) מלמדת על ההיגיון שבטענת הסטודנטים, לפיה הקרבה החברית ביניהם והלימוד המשותף, האינטנסיבי הוא שהוליד גם "**דמיון בצורת החשיבה**".

13. יתרה מכך, הסטודנטים זימנו שני עדים מטעמם. האחד, מתרגל שלימד את הסטודנטים בקורס אחר באוניברסיטה. העד השני, המורה הפרטי שסייע לסטודנטים להתכונן לבחינה.

14. עדות המתרגל - המתרגל העיד, כי מעיון במבחנים של הסטודנטים בקורס בו הוא תרגל אותם (מבחן אמצע ומבחן מסכם), ניכר דמיון בתשובותיהם שמקורו, להבנתו, אינו בהעתקה. ולהלן הדברים בלשונו:

"**הסתכלתי על שני מבחנים מבחן אמצע ומבחן מסכם ראיתי שבאופן יחסית חריג ראינו פתרון שהוא נראה דומה, שונה מפתרונות אחרים... אם הייתי צריך להמר אם הם למדו ביחד, הייתי מהמר שכן...**" (עמוד 9 לפרוטוקול הדיון השני). הוסיף ואמר, כי ניתן להסביר דמיון חריג על ידי לימוד משותף. במענה לשאלת באת כוח הקובלת, כי אם יעיין במבחנים נשוא תיק דן יידע לחוות דעתו, ולומר, האם הדמיון בתשובות ובטעויות הזהות הגיוניות וסבירות השיב, כי הוא "לא יודע". (עמודים 9-10 לפרוטוקול הדיון השני).

15. עדות המורה הפרטי – כאמור, כנגד הסטודנטים נטען כי חלק מהתשובות במבחן היו מקוריות וחלק מהפתרונות היו לא סטנדרטיים ואף לא נדרשים. זאת ועוד, נטען כי השניים עשו שימוש בטרמינולוגיה ובחומר שלא בהכרח נלמד במהלך הקורס. במענה לטענה זו, השיבו הסטודנטים כי למדו אצל מורה פרטי והוא זה שלימדם חומרים שיתכן ולא נלמדו בקורס כמו גם דרכי פתרון ייחודיים בהם עשו שימוש במבחן.

16. המורה הפרטי העיד, כי במסגרת הכנת הסטודנטים לבחינה, הוא לימד אותם דרכי פתרון ייחודיים ואף לימד אותם חומרים ונושאים, אשר יתכן ולא נלמדו באותו האופן בקורס. במענה לשאלת המרצה כיצד לטעמו ניתן להסביר את הדמיון החריג בתשובותיהם הן ביחס לטעות האלגברית והן ביחס לדרך הפתרון הייחודית, השיב כי להבנתו, הטעות האלגברית המשותפת "זה נדיר אבל אפשרי" (עמוד 11 לפרוטוקול הדיון השני). ביחס לדרך הפתרון הייחודית, שב וציין כי חלק מעבודתו כמורה פרטי היא לסייע ללומדים "לבנות פתרונות" (בלשונו) לשאלות שיתכן ויופיעו בבחינה (עמוד 12 לפרוטוקול הדיון השני).

תמצית גרסת באת כוח הקובלת :

17. לדברי עו"ד ציונוב, טענת הסטודנטים לפיה הדמיון בתשובות 2 ו-3 מקורו בלימוד משותף של הסטודנטים שהוביל לקו חשיבה דומה הוא הסבר לא מספק ושאינו מניח את הדעת בנסיבות העניין. יתרה מכך, אף עדותו של המתרגל אינה מסייעת בעניין, שהרי הוא ידע להעיד אך ורק על סוג חשיבה דומה של הסטודנטים בקורס אותו הוא לימד ואין בידו הכלים והידע לחוות דעתו אודות הדמיון בין המבחנים בתיק דנן. עוד הטעימה, כי המתרגל לא ידע להשיב לשאלתה האם הטעות האלגברית הזוהה בתשובות הסטודנטים בנידון דידן הגיונית וסבירה בנסיבות העניין. לפיכך, אין ללמוד מעדותו דבר וחצי דבר לגבי התיק הנדון.

18. באשר לטענה בדבר הלמידה אצל מורה פרטי כהסבר לשימוש בדרכי פתרון ייחודיים וחומרים שלא נלמדו על ידי המרצה, לדבריה עדותו של המורה הפרטי לפיה השניים למדו אצלו טרם הבחינה מקובלת עליה. יחד עם זאת, אף המורה הפרטי העיד כי הטעות האלגברית היא טעות נדירה והוא אינו מתיימר להסביר אותה (עמוד 3, סעיף 9 בסיכומים של עו"ד ציונוב).

19. לטעמה, אף אם נקבל את הטענה המרכזית בדבר "דמיון בצורת החשיבה" השניים לא הביאו כל הסבר המניח את הדעת לדמיון הבלתי סביר בשאלה 3. יתרה מכך, השניים לא סיפקו הסבר מניח את הדעת לאותה טעות אלגברית נדירה ובלתי סבירה בשאלה 2. לטענתה, מדובר בצירוף מקרים נדיר בשתי שאלות אותן הגדיר המרצה כקשות במיוחד.

20. עוד הוסיפה והדגישה עו"ד ציונוב, כי לא התקבל כל הסבר הגיוני המניח את הדעת – הן מצד הסטודנטים והן מצד העדים מטעמם – היכול להסביר טעות אלגברית זוהה באותו המיקום בתשובה ושימוש בדרכי פתרון ייחודיים אך להם. לפיכך, המסקנה ההגיונית והיחידה בנסיבות העניין היא, כי השניים ביצעו מעשה הונאה בשאלות 2 ו-3.

הרשעה על סמך ראיות נסיבתיות :

21. בסיכומיהם טענו באי כוח הסטודנטים, כי מאחר ואין עדות ישירה לכך שבוצע מעשה הונאה כלשהו מצד השניים אלא ישנן ראיות נסיבתיות בלבד, אזי לא ניתן להרשיע על סמך ראיות נסיבתיות, אלא אם הן מובילות למסקנה מפלילה אחת ויחידה. לדבריהם, הכרעה במקרה הנדון צריכה להתקבל על פי המבחן התלת שלבי שנקבע בפסיקה (בע"פ 2697/14 ניסים דוד חזד נ' מדינת ישראל; ע"פ 6392/13 מדינת ישראל נ' מאיר קראיף) לפיו תחילה יש לבחון כל ראיה נסיבתית בפני עצמה; לבחון את המסכת העובדתית הראייתית כמכלול; וכן לבחון הסברים חלופיים אחרים אפשריים.

22. לדברי באי כוח הסטודנטים (עמוד 4 לסיכומים), מאחר והסטודנטים הוכיחו באופן וודאי ומהימן כי המבחן התלת שלבי אינו מתקיים, הרי שעל בית הדין המשמעתי לא לקבל את עמדת ב"כ הקובלת ולהבין כי אין ממש

בטענות המרצה. לדידם, הקובלת לא עמדה בנטל ההוכחה ובנטל הבאת הראיות. אשר על כן, יש לזכותם מעבירת ההונאה כאמור בסעיף 2(3) לתקנון.

23. אף באת כוח הקובלת התייחסה לעניין הרשעה על סמך ראיות נסיבתיות כפי שקיבלה ביטוי בפסיקה והגיעה למסקנה משל עצמה. בסיכומיה התייחסה, בין היתר, לפסיקה רלוונטית על פיה התקבלה אצלה מסקנה שונה מזו של באי כוח הסטודנטים. ולהלן אביא מקצת מדבריה (סעיפים 11-12 לסיכומיהם):

"היטיב להסביר אודות הראיה הנסיבתית השופט, כתוארו אז, א' גרוניס בע"פ 9439/06 איפרגן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 10.4.08):

ראיות נסיבתיות הינן ראיות אשר הממצא המתבקש מהן אינו עולה מהן ישירות. כדי לגשר בין הראיות הנסיבתיות לבין הממצא העובדתי שמבוקש להוכיחו על פיהן, נדרשת חוליה מקשרת, שהינה תהליך לוגי של הסקת מסקנות [כן ראו, ע"פ 1882/02 מדינת ישראל נ' מקדאד, פ"ד נו(5) (2002) 221, 227, ע"פ 6167/99 בן שלוש נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(6) (2003) 577, 587-586]. תהליך הסקת המסקנות עשוי להתבסס על מודל מתמטי או על מודל אינדוקטיבי המבוסס על ניסיון החיים ועל השכל הישר [ע"פ 3974/92 אזולאי נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(2) (1993) 565, 569-570]. ... בגדרו של תהליך זה בוחן בית המשפט אילו תרחישים עובדתיים עולים מחומר הראיות או מתיישבים עימו באופן סביר. היה ובסיומו של התהליך נותר בית המשפט עם תרחיש המצביע על כך שהנאשם ביצע את המעשה כמסקנה ההגיונית היחידה העולה מחומר הראיות, סלולה הדרך להרשעה על סמך הראיות הנסיבתיות (ראו ע"פ 543/79, נגר נ' מדינת ישראל, פד" לה (1) (1980) 113, 140-141). ... בשלב בחינת התרחישים האפשריים ושילתם על בית המשפט לבדוק, גם מיוזמתו הוא, האם ניתן להצביע על תרחיש מזכה המתיישב באופן סביר עם חומר הראיות. [ע"פ 1250/07 אבו סולב נ' מדינת ישראל (פס' 6) (פורסם בנבו, 13.12.07)]. מובן, כי הימצאו של תרחיש כזה מחייב זיכוי של הנאשם, שכן אז אין לומר כי המסקנה המרשיעה הינה המסקנה ההגיונית היחידה. עם זאת, אין די באפשרות תיאורטית ונעדרת כל אחיזה בראיות. נדרש כי התרחיש המזכה יהיה הגיוני וריאלי (שם, בפס' 13 לפסק דינו של השופט גרוניס)."

24. לדברי באת כוח הקובלת (סעיף 12 לסיכומים), מבחן השכל הישר אינו מאפשר מסקנה הגיונית אחרת מלבד הרשעתם של שני הסטודנטים. גם אם נקבל את הסבריהם באשר לחשיבה הדומה או פתרון ייחודי שלא נלמדו בקורס, השניים לא הביאו כל הסבר המניח את הדעת לדמיון הבלתי סביר בשאלה 3, ולטעויות המצטברות שלהם בשאלה זו. כמו כן, לא הביאו כל הסבר המניח את הדעת לאותה טעות אלגברית נדירה ובלתי סבירה בשאלה 2. אף אם יטען כי מדובר בצירוף מקרים נדיר, כאשר מדובר בשתי שאלות, הן שאלה 2 והן שאלה 3, נותרנו ללא כל תרחיש הגיוני וריאלי המאפשר זיכויים של השניים מעבירת ההונאה.

25. אשר על כן, לדידה, יש להרשיע את אלמוני ואת פלוני בעבירת ההונאה על פי סעיף 2(3) לתקנון באשר לשאלות 2 ו-3 לבחינה ולהטיל עליהם עונש של הרחקה בפעול לסמסטר אחד, פסילת הקורס והרחקה על תנאי לשיקול דעת בית הדין.

עד כאן עיקרי טענות הצדדים.

הכרעה:

26. כפי שצוין במספר רב של החלטות משמעת קודמות, רמת ההוכחה בתיקי משמעת באקדמיה בעבירות הונאה הינה "מעל לכל ספק סביר". על כך אין חולק. במקרים בהם עסקינן בעבירות משמעת חמורות דוגמת הונאה בבחינה כבמקרה דנן, להרשעה השלכות הוותיקות גורל על המשך עתידו המקצועי-כלכלי-חברתי של הסטודנט. סטודנט המורשע בהונאה בבחינה, ככלל, מורחק מהלימודים, למצער לסמסטר אחד. פעמים, הרשעה גוררת אחריה ענישה נוספת דוגמת שלילת מלגה. לפיכך, אך ראוי כי רמת ההוכחה תהיה מעל לכל ספק סביר.
27. זאת ועוד, ברי כי הכרעה על סמך ראיות נסיבתיות תהיה על סמך המבחנים שנקבעו בפסיקה, כפי שטענו בצדק רב שני הצדדים. להלן תיאור תמציתי של אופן הרשעה על סמך ראיות נסיבתיות מדבריה של כבוד השופטת פרוקצ'יה בע"פ 2132/04 קייס נגד מדינת ישראל (פורסם בנבו, 28.5.2007):
"כדי לקבוע ממצא מרשיע על בסיס ראיות נסיבתיות, נדרש כי שילובן יוביל למסקנה מפלילה כמסקנה סבירה אפשרית יחידה. בהתקיים מסקנה סבירה אפשרית אחרת, שהיא ממשית ואינה דמיונית, שאין בה כדי הפללת הנאשם, דינו לצאת זכאי." [ההדגשות אינן במקור].
28. מן הכלל אל הפרט: בנידון דידן, המרצה איתר, בעל כורחו, שתי בחינות בהן התגלו תשובות זהות שעוררו את חשדו שמא מדובר במעשה הונאה והעביר את הנושא לטיפול משמעת. לפיכך, הסטודנטים נדרשו לסתור את ההנחה הפועלת כנגדם לפיה הדמיון בין שני המבחנים מקורו בהעתקה על דרך של עזרה הדדית.
29. לאחר שהמרצה הציג את הראיות ומסר עדותו מדוע, לטעמו, הדמיון בתשובות מקורו במעשה הונאה, נדרשו שני הסטודנטים לספק הסבר המניח את הדעת לדמיון בין שתי הבחינות. כאמור, הסטודנטים נדרשו לסתור את ההנחה הפועלת כנגדם לפיה הדמיון בין שני המבחנים מקורו בהעתקה הדדית. די היה בכך כי השניים יספקו הסבר הגיוני וסביר לדמיון בתשובותיהם וייצרו ספק, ולו הקל ביותר, כמתואר בפסיקה לעיל, או אז נדרש היה לזכותם על אתר. דומה עליי, כי אין זה המקרה וכעת אנהיר את דבריי.
30. פעמים הרבה נדרשנו להכרעה, אי מתי דמיון בין תשובות של סטודנטים - הן בעבודות בית והן במבחנים - הוא דמיון מקובל לגיטימי, ובמקרים מסוימים, אף בלתי נמנע נוכח הנסיבות; ומתי מדובר בדמיון שמקורו בהכרח במעשה הונאה פסול.
31. זוהי אם כן השאלה המרכזית העומדת על הפרק: האם הדמיון הקיים בתשובות הוא תולדה של "דמיון בצורת החשיבה", בלשונם של הסטודנטים, וככזה הוא לגיטימי או שמא, הדמיון בנסיבות העניין כה חריג כך שלא סביר כי שני סטודנטים יחשבו על אותו הפתרון באופן עצמאי ונפרד ואף יבטאו באותו האופן הייחודי - בכתב ובסימנים אחרים - את מחשבותיהם.
32. טענת הסטודנטים לפיה, החברות הקרובה והלימוד המשותף הובילו בסופו של יום ל"דמיון בצורת החשיבה", ואותו דמיון משותף שסיגלו לעצמם בא לידי ביטוי באופן פרטיקולרי בפתרון הזהה, היא טענה נאה ואף אפשרית באופן עקרוני. ברם, בנידון דידן, ובהתחשב בנסיבות המקרה, לרבות חומר הלימוד ומאפייני הדמיון שהתגלו, דינה של טענה זו להיכשל ולהידחות.
33. הדמיון בשתי התשובות בא לידי ביטוי בשורה של אופנים ייחודיים הכוללים: טעות אלגברית זהה ונדירה באותו המיקום בתשובה (כפי שהעידו הן המרצה והן המורה הפרטי), סימונים חריגים, טעויות משותפות ודרך פתרון מקורית שאינה בהכרח נדרשת, כטענת המרצה.
34. כאמור, מדובר בשורה של מאפיינים ייחודיים וחריגים ביותר, אשר התנקזו לשאלות 2 ו-3, שהן השאלות הקשות בבחינה, כפי שהעיד המרצה, אשר הופכים את האפשרות כי כל אחד מהסטודנטים חשב על הפתרון

הייחודי, כולל הטעויות האלגבריות שבפתרון הייחודי, באופן עצמאי ובלתי תלוי- לאפשרות בלתי סבירה בעליל.

35. בנסיבות העניין, לא סביר ולא הגיוני שדמיון שכזה הוא מקרי. טענתם, כי כל אחד מהם חשב באופן עצמאי בדיוק על אותה התשובה ואף טעה טעות אלגברית באותו המיקום בדיוק, נמצאה כבלתי סבירה בעליל בעיניי, וככזו שאינה עולה בקנה אחד עם המסכת העובדתית, השכל הישר, ההיגיון הבריא וניסיון החיים באקדמיה. בכך אני שולל מעבר לכל ספק סביר את גרסתם של הסטודנטים.

36. דבר מה נוסף הראוי לביטוי והוא, טענת הסטודנטים ל"רדיפה אישית" מצד המרצה. אתייחס לעניין בקיצור נמרץ: השניים טענו, הן בעל פה והן בכתב, כי המרצה נהג כלפי הסטודנטים ביחס אותו הגדירו כ"אינו הוגן ואינו הוגן" (עמוד 1 לסיכומים). באי כוח הסטודנטים מנו שורה של דוגמאות בהן המרצה נהג, לכאורה, כלפי הסטודנטים באופן כזה שהם הרגישו כי הוא "רודף" אותם באופן אישי. יצוין, כי במענה לטענות אלה הציגה הקובלת, בדיון השני, מספר הודעות טקסט טלפוניות ששלח פלוני למרצה בהן ביטא הכרת תודה והערכה רבה על העזרה והיחס האדיב לאורך הקורס באופן שאינו מתיישב עם טענת "הרדיפה האישית". מכל מקום, לא רק שלא מצאתי ממש בטענות הסטודנטים אלא התקבל אצלי הרושם כי המרצה פעל בצורה הראויה והמתבקשת עת עלה חשד לביצוע עבירת הונאה בבחינה וזאת כמובן, ללא קשר לזהות הסטודנטים. עוד לציין, בדיקת הבחינות נעשתה כתמיד **בצורה אנונימית** והבחינות החשודות הן שעוררו את החשד הסביר.

37. נוכח כל האמור לעיל, החלטתי להרשיע את פלוני ואלמוני בעבירת הונאה לפי סעיף 2(3) לתקנון המשמעת.

שאלת העונש:

38. עבירת הונאה בבחינה היא מהחמורות בעבירות שבתקנון המשמעת. פגיעה בטוהר הבחינות תוך ניסיון להערים על סגל ההוראה במטרה לקבל ציון, שלא אליבא דכישורי הסטודנט, מחייבת ענישה מחמירה ומרתיעה על מנת שמקרים מעין אלה לא יישנו.

39. במקרה דנן לא הוצגו בפני נסיבות אישיות מיוחדות מטעמים של פלוני ושל אלמוני, אשר יש בהן כדי לבחון הקלה בעונש.

40. סיכומי של עניין: נוכח חומרת העבירות ונסיבותיהן החלטתי כי העונשים הראויים בנסיבות המקרה של פלוני ושל אלמוני, ובהתאם לבקשת באת כוח הקובלת יהיו כדלקמן:

א. פסילת הקורס.

ב. **הרחקה מהלימודים בפועל למשך סמסטר אחד.** ההרחקה תיכנס לתוקפה בסמסטר ב' תשפ"ב.

ג. **הרחקה מלימודים לשנה אחת על תנאי.** התנאי יעמוד בתוקפו עד תום שנת לימודים תשפ"ג ויופעל באם יורשעו הסטודנטים בעבירות של חוסר יושר אקדמי.

החלטה זו תפורסם ללא ציון שמות הסטודנטים או כל פרט מזהה אחר.

זכות ערעור כאמור בסעיף 5 לתקנון המשמעת.

שלי שלמה מלכה, עו"ד
הממונה על המשמעת

The Interdisciplinary Center Herzliya

October 4, 2021

Disciplinary File 08/2021

In the matter of the Student A and Student B (hereinafter: "the Students")

Decision

1. The case under discussion involves two students (hereinafter: Student A and Student B) at the Interdisciplinary Center Herzliya (hereinafter: "the Interdisciplinary Center") against whom a complaint was filed accusing them of cheating on an exam under clause **2(c)** and/or infracting instructions regarding an exam under clause **2(f)** of the Disciplinary Regulations of the Interdisciplinary Center (hereinafter: "**the Disciplinary Regulations**").
2. In the course under discussion exams were held online due to the constraints imposed in light of the Covid-19 virus outbreak. When checking the exams the Lecturer of the course (hereinafter: "the Lecturer") noticed there were two exams that were identical in a suspicious manner. One is Student A's exam and the other belongs to Student B.
3. In the framework of the clarification of the dispute, which is the subject of the case under discussion, two hearings were held on the following dates: on April 6, 2021 (hereinafter: "the first hearing") and on May 3, 2021 (hereinafter: "the second hearing").
4. The Complainant, Ms. Orly Shaked, the legal representative of the Complainant, Adv. Sharon Zionov, Student A, and his representative, Student B and his representative, the Disciplinary Committee Coordinator and Recorder of the Protocols, Ms. Orit Laser, the Lecturer of the course, and the undersigned were present at the hearings. In addition, during the second hearing two witnesses on behalf of the students were present. The first witness is an instructor at the university who taught the students in a different academic course (hereinafter: "the instructor") and the second witness, is a private tutor who helped the students prepare for the exam under discussion in this case (hereinafter: "the private tutor"). The two hearings were held by means of a visual committee with the consent of all of the relevant entities.
5. At the end of the hearings the parties were asked to submit summaries, first the representative of the Complainant and then the representatives of the Students.

Below are the main claims of the parties in brief and with slight changes in the wording:

6. The Lecturer's version: In the hearings that were held the Lecturer referred to the great similarity between the students' answers especially with reference to questions 2-3, in which the suspicion of copying was obvious and unusual in his opinion in regard to the following manner: the students used the same different and unique symbols, even in relation to other exams that he checked in the same class; the Students chose the same

solution where the method of proof of the solution is not required and is unusual in itself; the two made the same algebraic mistake in the exact same place.

7. From his vast experience in teaching and checking exams, and from his thorough familiarity with the study material, the Lecturer came to the conclusion that the similarity found in answers 2 and 3 are unusual and rare. He also argued that any differences in the students' answers were minor changes only, which were intended to conceal the act of copying. To the best of his understanding the probability that the two Students would independently write the same answer, with the same algebraic errors and in the same place in the answer, while using unique symbols and original explanations which only they have, is the lowest to almost impossible.
8. Meaning, the similarity between the two works is the outcome of cheating, according to the Lecturer. In his opinion the two cheated on the exam, unfortunately on questions 2 and 3.

The Students' Version

9. During the two hearings, as well as in the summaries they submitted, the representatives of the students referred to the suspicions against the students. Before providing their arguments they first claimed that these are two leading honor students, where one (Student A) even received an honors scholarship for his achievements in his studies. Moreover, the two are very close friends ("soulmates in studies and in leisure time" in the words of their representatives, page 1 of the summaries) and throughout the course of studies towards their degree they studied together for all of the exams.
10. To the matter at hand, the two do not refute that there is a similarity between their answers to questions 2 and 3. Nonetheless, according to their claims, it should not be assumed that the reason for the similarity is inevitably from copying. They claimed that the similarity is the result of joint studying towards the exam. Below is a summary of their explanations in their words:

"When good friends study with the same tutor **it is inevitable and even logical that the two will calculate, solve and mark in a similar manner and even in a very similar one**" (the bold-type appears in the source. Page 2 of the summaries).
11. Thus, the two claim that the similarity in the answers is the result of joint, intensive and prolonged study throughout the entire degree. And more accurately, the two adapted to a **"similar way of thinking"** in the words of their representatives (page 2 of the summaries), expressed, inter alia, in similar answers on papers and exams.
12. To support and found their claim that they developed **"a similar way of thinking"**, the students' representatives presented earlier work and exams of the two (that were prepared in separate classes and not by means of Zoom software) in which they claim the similarity in their answers is evident. According to them the presentation of the **"clear examples in which their way of thinking is very similar but the symbols are different in a manner which that can be construed as not coincidental"** (the bold

type appears in the original text. Page 2 of the summaries) demonstrates the logic in the students' claims, whereby their closeness in friendship and their joint intensive studying led also to the **"similarity in the form of thought"**.

13. Moreover, the students summoned two witnesses on their behalf. The first, an instructor who taught the students in a different course in at the University. The second, a tutor who helped the students prepare for the exam.
14. The testimony of the instructor – The instructor testified that from reviewing the Students' exams in the course that he taught them (midterm and final), the similarity was apparent in their answers which, to his understanding, did not originate from copying, and in his words:

"I looked at two exams, the midterm and the final, I saw that in a relatively unusual manner we saw an answer that looked similar, different from other answers... If I had to wager whether they studied together I would have bet that they did..." (page 9 of the protocol of the second hearing). He added and stated that unusual similarity can be explained by joint studying. In response to the question of the Complainant's representative, that if he would review the exams which are the subject of this case would he be able to give his opinion and say whether the similarity in the answers and the identical errors were logical and reasonable, to which he responded that "he does not know" (Pages 9-10 of the protocol of the second hearing).
15. The testimony of the private tutor – As stated, the claim against the students is that some of the answers on the exam were original and some of the answers were unusual and were not required. Moreover, it was claimed that the two used terminology and material that was not necessarily studied in the course. In response to this claim, the Students stated that they studied with the same tutor and he taught them material that perhaps was not taught in the course as well as unique ways to solve them of which they made use on the exam.
16. The tutor testified that in the framework of the preparations for the exam, he taught them a unique way to solve the questions and even taught them materials and subjects, that may not have been taught in the same way in the course. In response to the Lecturer's question how in his opinion can the unusual similarity between the answers both in reference to the algebraic error and in reference to the unique method of solving it be explained, he responded that to his understanding the joint algebraic mistake **"is rare but possible"** (page 11 of the protocol of the second hearing). In regards to the unusual method of solving it, he again noted that part of his work as a tutor is to help in learning how to **"build solutions"** (in his words) to questions that might appear on the exam (page 12 of the protocol of the second hearing).

Summary of the Version of the Complainant's Representative

17. According to Adv. Zionov the Students' claim that the similarity in answers 2 and 3 originated in the joint study of the students which led to the same line of thinking is not an adequate or reasonable explanation under the circumstances of this case. Moreover,

even the testimony of the instructor does not help in this matter, because he was only able to testify on the type of similar thinking of the students in the course that he taught and he lacks the tools and knowledge to give his opinion regarding the similarity between the exams in the case under discussion. She also argued that the instructor was not able to answer whether the identical algebraic error in the students' answers is logical and reasonable under the circumstances of this case. Consequently, there is nothing to learn from his testimony regarding the case under discussion.

18. As for the claim regarding studying with the same tutor as an explanation for using the same unique method of solving and material not taught by the lecturer, she stated that the testimony of the tutor that the two studied together with him before the exam is acceptable to her. However, even the tutor testified that the algebraic error is a rare error and he will not even claim to explain it (page 3, clause 9 of the summary of Adv. Zionov).
19. In her opinion, even if we accept the main argument regarding **"similarity in the form of thinking"** the two did not provide any logical explanation for the unreasonable similarity in question 3. Moreover, the two did not provide any logical explanation for the same rare and unreasonable algebraic mistake in question 2. She claimed that this is a rare combination of incidents in two questions which the lecturer defined as especially difficult.
20. Adv. Zionov also added and emphasized that no logical and acceptable explanation was received both on the part of the students and on the part of the witnesses on their behalf which can explain the identical algebraic error in the same place in the answer and the use of unusual methods for solving them. Thus, the only logical explanation under the circumstances of this case is that the two cheated on questions 2 and 3.

Conviction Based on Circumstantial Evidence

21. In their summaries the representatives of the students claimed that because there is no direct evidence that any cheating was done on the part of the two, rather there is only circumstantial evidence, they cannot be convicted based on circumstantial evidence, unless it leads to the one and only incriminating conclusion. They claim, the decision in this case should be taken based on the three-stage test determined in the ruling (in the CA 2697/14 **Nissim David Hadad v. The State of Israel**; CA 6392/13 **The State of Israel v. Meir Kariff**) whereby, first each circumstantial evidence should be examined by itself; the factual evidence as a whole should be examined and other possible alternative explanations should be examined.
22. According to the students' representatives (page 4 of the summaries) since the students proved in an evident and reliable manner that the three-stage test is not fulfilled the disciplinary tribunal should not accept the position of the Complainant's representative and understand that the Lecturer's claims are not concrete. In their opinion the Complainant did not meet the burden of proof and the burden of providing the required evidence. Thus, they should be acquitted of the offense of cheating as stated in clause 2(c) of the Regulations.

23. The Complainant's representative also referred to the matter of conviction based on circumstantial evidence as expressed in rulings and reached her own conclusion. In her summaries she referred inter alia to relevant rulings where she reached a different conclusion than that of the Students' representatives. And below I present some of her statements (clauses 11-12 of their summaries).

"The judge, as described then, A. Grunis explained about circumstantial evidence well in CA 9439/06 **Ifergen v. The State of Israel** (published in Nevo 10.4.08)

Circumstantial evidence is the evidence from which the required findings do not directly emerge. In order to bridge between the circumstantial evidence and the factual findings a link is required which is the logical process for drawing conclusions [see CA 1888/02 **State of Israel v. McDad, court cases 56(5) (2002) 221, 227, CA 6167/99 **Ben Shlush v. The State of Israel**, court cases 54(6) (2003), 577, 586-587). The process of drawing conclusions may be based on a mathematic model or on an inductive model based on life experience and common sense [CA 3974/92 **Azulai v. The State of Israel**, court cases 37(2) (1993) 565, 569-570] ... As part of this process the court examines whether the factual scenarios evolving from the evidence reasonably suits them. If at the end of the process the court is left with the scenario that indicates that the accused committed the act as the only logical conclusions emerging from the evidence, the road to conviction based on the circumstantial evidence has been paved (see CA 543/79 **Nagar v. the State of Israel**, court cases 35(1), 140-141 (1980); ...). At the stage of examining the possible scenarios and refuting them, the court must, also at its initiative examine whether there is a scenario that can indicate an acquittal which reasonably consistent with the evidence [CA 1250/07 **Abu Solev v. The State of Israel** (par. 6) (published in Nevo, December 13, 2007)]. Obviously, the existence of such a scenario obligates acquittal of the accused, because then you cannot conclude that the convicting conclusion is the only logical conclusion. Nonetheless, a theoretical possibility is not enough and no evidence is available. The acquitting scenario must be logical and realistic" (ibid, par. 13 of the decision of Justice Grunis).**

24. According to the Complainant's representative (clause 12 of the summaries), the common sense test does not allow any other logical conclusion other than the conviction of the two students. Even if we accept their explanations regarding the similar thinking or unusual solution that was not studied in the course, the two did not provide a plausible explanation for the unreasonable similarity in question 3 and their accumulated mistakes in that question. In addition, they did not provide a plausible explanation for the same rare and unreasonable algebraic mistake in question 2. Even if they claim that it is a rare case of coincidence, when two questions are involved, question 2 and question 3, we are left with no other logical and realistic scenario that allows the acquittal of the two from the offense of cheating.

25. Thus, in her opinion Student A and Student B should be convicted of cheating in accordance with clause 2(c) of the regulations in reference to questions 2 and 3 on the exam and impose punishment of suspension for one semester, disqualification of the course and conditional suspension at the discretion of the tribunal.

Hitherto the Main Claims of the Parties

Decision:

26. As noted in many previous disciplinary decisions the level of proof in disciplinary cases in academy in offenses of cheating is “beyond reasonable doubt”. There is no dispute on this. In cases dealing with severe disciplinary offenses such as cheating on an exam as in the case under discussion, conviction has detrimental implications regarding the economic-professional future of the student. A student who is convicted of cheating on an exam, as a rule, is suspended from studies, regrettably for one semester. Frequently conviction results in additional punishment such as revoking a scholarship. Thus, it is appropriate that the level of proof will be beyond reasonable doubt.

27. Moreover, it is clear that a decision based on circumstantial evidence will be based on tests that were determined in rulings, which both parties rightly argued. Below is a brief description of the manner of conviction based on circumstantial evidence by Honorable Justice Procaccia in CA 2132/04 Cais v. The State of Israel (published in Nevo, 28.5.2007).

“In order to determine a convictional finding based on circumstantial evidence, the combination of the evidence must lead to the incriminating conclusion being the only reasonable possibility. With the existence of another reasonable conclusion that is real and not imaginary, which does not incriminate him, the accused should be acquitted.” (The bold and underline do not appear in the source).

28. From the general to the particular: in the case under discussion the Lecturer reluctantly found two exams with identical answers which aroused his suspicion that this is a case of cheating and he transferred the issue for disciplinary handling. Thus, the Students were required to contradict the assumption against them in which the similarity between the exams originates from copying by means of mutual help.
29. After the Lecturer presented the evidence and gave his testimony as to why, in his opinion, the similarity in the answers originates in an act of cheating, the two students were required to provide a plausible explanation for the similarity between the two exams. As stated, the Students were required to contradict the assumption against them whereby the similarity between the two exams originated in mutual copying. It was suffice that the two would provide a logical and reasonable explanation for the similarity in their answers and create doubt, even the slightest, as described in the rulings above, which would require immediate acquittal. In my opinion, this is not the case and now I will clarify my statements.

30. Many times we have been required to determine when similarity in answers of students – both in papers and on exams – is similarity that is accepted and legitimate and in certain cases even unavoidable due to the circumstances, or when the similarity inevitably originates from an illegitimate act of fraud.
31. Thus, this is the central question at hand: is the similarity that exists in the answers the result of “thinking in a similar form”, in the words of the Students, and therefore is legitimate or the similarity under the circumstances is unusual to the point that it is not reasonable that the Students would think of the same solution independently and separately and would express their thoughts in the same unusual manner – in writing and with other symbols.
32. The claim of the Students that their close friendship and joint study at the end of the day led to “similarity in the form of thinking” and the same joint similarity which they adopted for themselves was particularly expressed in the identical solution, is a proper and possible claim in principle. However, in the case under discussion, while taking into account the circumstances of this case, including the material studied and the similarity revealed, this claim should fail and be rejected.
33. The similarity in the two answers is expressed in a number of unusual ways including: an identical and rare error in the same place in the answer (as both the lecturer and the tutor testified), unusual symbols, joint mistakes and an original method of solving which was not necessarily required, as claimed by the Lecturer.
34. As stated, this is a case of the most unique and unusual characteristics, which were concentrated in questions 2 and 3, the most difficult questions on the exam, as the Lecturer testified, which makes the possibility that each one of the students thought about the unique solution, including the algebraic mistakes in the unusual solution, independently and individually, completely unreasonable.
35. Under the circumstances of this case, it is unreasonable and illogical that such similarity is coincidental. Their claim that each thought independently about the exact same answer and even made the same algebraic mistake in the same exact place, is in my opinion completely unreasonable and as such is inconsistent with the facts, common sense, logic and life experience in academy. Thus, I reject the Students’ version beyond reasonable doubt.
36. Another thing that should be referred to is the Students’ claim of “personal persecution” on the part of the Lecturer. I will briefly address this matter: the two claimed, both orally and in writing, that the Lecturer treated the Students in a way that they termed as “unfair and unjust” (page 1 of the summaries). The Students’ representatives listed a number of examples in which the Lecturer supposedly acted towards the Students in a way that they felt that he was persecuting them personally. It should be noted that in response to these claims the Complainant, at the second hearing, presented several phone text messages that Student A sent the lecturer whereby he expressed much gratitude and esteem for the help and kind treatment throughout the course which does not suit with the claim of “personal persecution”. In any case, not only did I not find truth in the

students claims but I got the impression that the lecturer acted in an appropriate and warranted manner when the suspicion of cheating on the exam arose and that of course is without any connection to the identity of the students. It should also be noted that as always the exams were checked anonymously and the suspicious exams are what aroused the reasonable suspicion.

37. In light of the aforesaid, I have decided to convict Student A and Student B of the offense of cheating in accordance with clause 2(c) of the Disciplinary Regulations.

The Question of Punishment

38. The offense of cheating on an exam is one of the most severe offenses in the Disciplinary Regulations. Harming the integrity of exams while attempting to deceive the teaching staff in order to receive a grade, not according to the student's skills, requires severe and deterrent punishment so cases like this will not recur.
39. In the case under discussion special personal circumstances were not presented on behalf of Student A and Student B which should be taken into consideration in order to appease the punishment.
40. In conclusion: in light of the severity and circumstances of the offense, I have decided that the appropriate punishment under the circumstances of the case of Student A and of Student B and in accordance with the request of the Complainant's representative shall be as follows:
- a. **Disqualification of the course.**
 - b. **Suspension from studies for one semester.** The suspension shall take effect the second semester of 2021-2022.
 - c. **Conditional suspension from studies for one year.** The condition will remain valid until the end of the 2022-2023 academic year and will take effect if the Students shall be convicted of an offense of academic dishonesty.

This decision is confidential and shall not be publicized to the student population.

The right to appeal is in accordance with clause 5 of the Disciplinary Regulations.

Shelly Shlomo Malka, Adv.
Disciplinary Officer